

Að bera kennsl á rányrkjutímarit

Helgi Sigurbjörnsson
Upplýsingafræðingur
Bókasafn Menntavísindasviðs HÍ
helgisig@hi.is

Er þörf á aðstoð við að meta tímarit til birtingar?

- Nýir rannsakendur búa við vanda að velja tímarit til að birta rannsóknir sínar í.
 - Óþekktir rannsakendur eiga erfiðara með að fá birtingu í virtustu ritunum
 - Þekkja síður inn á tímaritin í sínu fagi. – kemur með tímanum.
 - Fá gylliboð um birtingar, ritstjórn og annað í pósti.
 - Eiga á hættu að falla fyrir boðum vafasamra útgefenda.
 - Þurfa tímarit sem eru traustsins verð, sérstaklega í tengslum við greinar sem eru hluti af doktorsverkefnum.

GOTT AÐ GETA FENGIÐ AÐSTOÐ VIÐ AÐ META RITIN

Fjármögnun fræðiritita

- Hefð fyrir því að útgefendur sjálfir standi fyrir mjög litlum hluta kostnaðar.
- Höfundar fá ekki greitt fyrir greinar sínar en þurfa oftast að greiða fyrir birtingu.
- Ritrynar fá ekki greitt fyrir vinnu sína
- Útgefendur selja einstaklingum aðgang að greinunum
- Útgefendur selja háskólum og bókasöfnum áskriftir að ritunum
- Kostnaður útgefenda: Utanumhald, ritstjórn, uppsetning og prentun ritsins?
- Kostnaður háskóla: Laun fræðimanns, fjármögnun rannsóknar, kaupir svo áskrift að greininni.

APC (Article processing charge)

- Frábær hugmynd.
- Hvað ef við gætum fengið höfunda til að borga ekki bara fyrir birtinguna, heldur líka fyrir utanumhald, uppsetningu, ritstjórn, prentun og **ætlað tap útgefanda af því að birta greinina í opnum aðgangi?**
- Köllum þetta gullið opið aðgengi.
- Kostnaður útgefenda við útgáfuna verður mun minni en áður var.

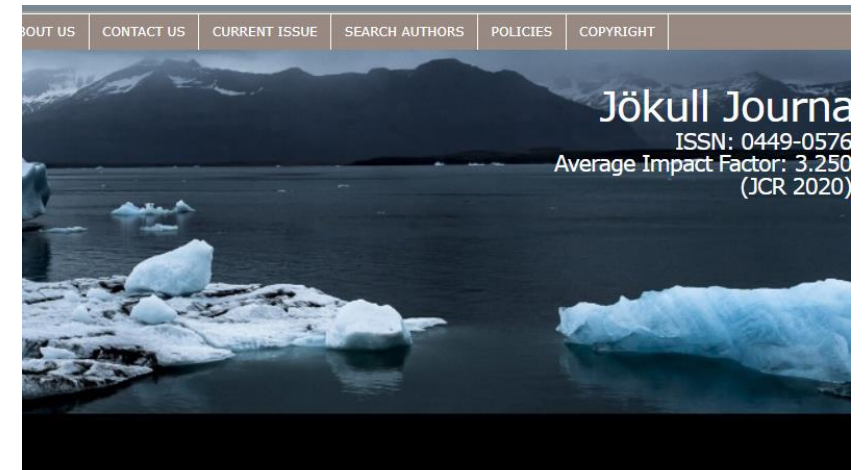

Hvað gerir rányrkjuútgefandi?

- Býður útgáfu í riti sem er annað en það sýnist.
- Viðheldur ekki því stranga gæðaeftirliti (ritrýni) sem viðgengst í fræðaútgáfu. En þykist gera það.
- Tekur við öllum greinum (magn umfram gæði)
- Miðar tekjur ritsins við „þjónustu við höfunda“ fremur en sölu á tímaritinu.
- Gefur út oft og mikið magn í senn (því fleiri greinar því meiri gróði)
- Vísar í áhrifastuðla sem eru rangir /og eða gervi.
- Reynir að fá greitt fyrir allt (helst frá höfundi og stofnunum hans.)

Nokkrar „gerðir rányrkju“ eða slakrar útgáfu

- **Hraðútgáfur** – ritrýniferlið er of stutt til að hægt sé að koma við almennilegri ritrýni, t.d. um 2 vikur. Auglýsa það.
- **Sérritaútgefendur**. Útgefendur gefa út mikið magn sérrita í hinu og þessu faginu.
- **„Ofur“- tímaritin** (Mega-journal) – leikið á áhrifastuðulinn (Impact factor).
- **Stolin tímarit** – þegar svindlari setur upp vefsíðu og auglýsir eftir greinum í nafni annars tímarits. Sjá t.d. Jokulljournal.com

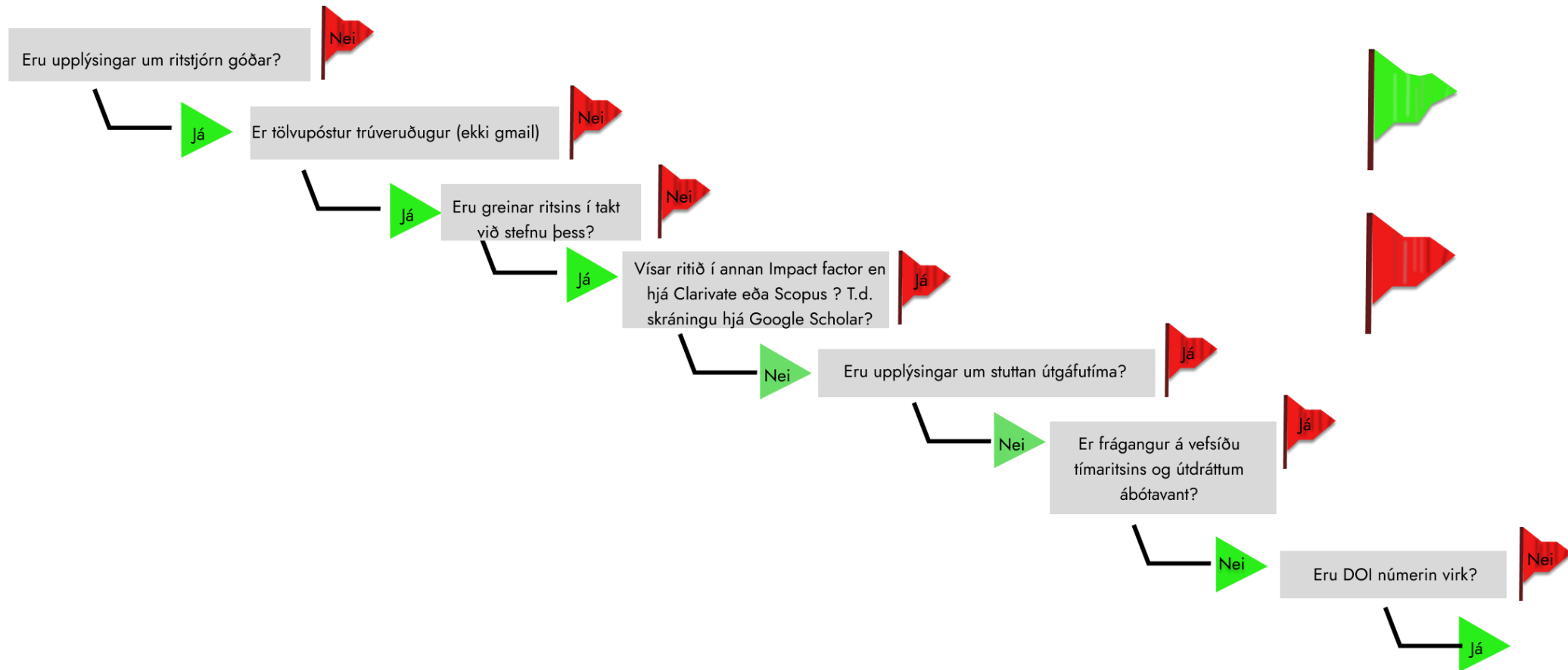

Volume: 2023 (73); Issue: 9

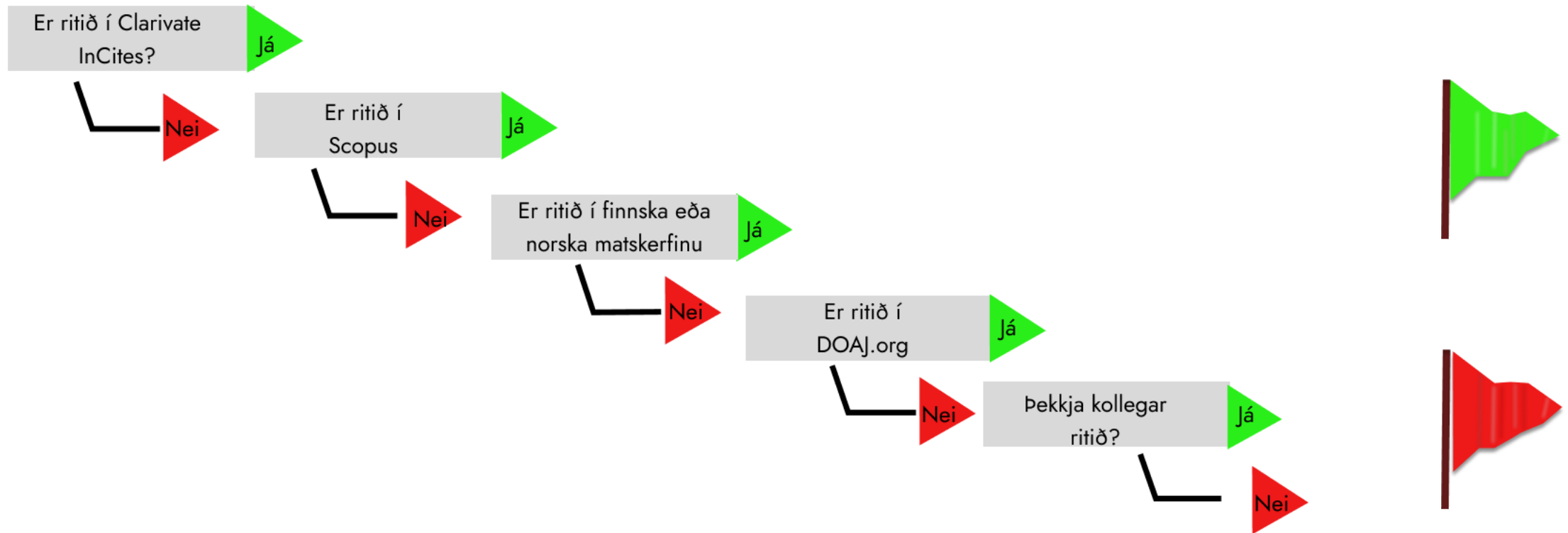
Submission Guideline
Submission
Submission Charges
Editorial Board

Title	Zinc-nanoparticles alleviate the testicular damage of rat's fetuses maternally induced with bacterial lipopolysaccharides
Paper ID	qgure
Keywords	LPS, gestation, fetuses, testes, Zn-NPs, apoptosis, antioxidants
Abstract	Read More...
	Access Full Text (PDF)

Rauðu flöggin

Hvernig get ég sannreynt?

Þetta kemur ekki fyrir mig!

- En samt gerist það reglulega
- Sumir útgefendur sem eru vafasamir (ekki endilega rányrkja, en stunda léleg vinnubrögð) hafa gefið út fjölda greina frá okkar fólki.
- Think check submit <https://thinkchecksubmit.org/>
- Retraction watch <https://retractionwatch.com/>
- „Svartlistar“ –Beall’s list <https://beallslist.net/> -Ath ekki endilega góð leið
- Umræður á t.d. Researchgate
- En ef þetta kemur fyrir mig?

Leiðarvísar um val á tímaritum

https://leidarvisar.is/menntavisindasafn/fyrir_rannsakendur/timarit
<https://leidarvisar.is/rannsoknarthjonusta/velkomin>

Clarivate Journal Citation Reports

The screenshot shows the Clarivate Journal Citation Reports website. The header includes the Clarivate logo, the site name "Journal Citation Reports™", and navigation links for "Journals", "Categories", "Publishers", and "Countries/Regions". A "My favorites" link is also present. The main content area features a purple background with the text "The world's leading journals and publisher-neutral data". Below this is a search bar with the placeholder text "Journal name/abbreviation, ISSN/eISSN, category, publisher, country/region". A section titled "Already have a manuscript?" offers a "Match my manuscript" button. At the bottom, there are four icons representing "Journals", "Categories", "Publishers", and "Countries/Regions", with the text "See full listings and refine your search by" above them. The footer contains copyright information for 2023 Clarivate and links to "Legal center", "Privacy notice", "Cookie policy", "Veðskastillingar", "Copyright notice", and "Help".

- Tilvísunarstuðlar tímarita og raðar eftir fjölda tilvísanna
- Ef ritið er skráð hér er það gott.
- Ef það er í top 20% í sínum flokki gefur það fleiri stig í ársmati en önnur rit.
- Tímaritum er skipt í fjóra fjórðunga eftir fjölda tilvísanna.

Scopus CiteScore

- Svipað og hjá Clarivate, en Elsevier heldur þessu úti. Ekki endilega sömu tímarit.
- Ef rit er hér gefur það 15 stig

The screenshot shows the Scopus Sources page. At the top, there is a search bar with the text "Enter title" and a "Find sources" button. Below the search bar, a notification box states: "Improved CiteScore. We have updated the CiteScore methodology to ensure a more robust, stable and comprehensive metric which provides an indication of research impact, earlier. The updated methodology will be applied to the calculation of CiteScore, as well as retroactively for all previous CiteScore years (ie. 2018, 2017, 2016...). The previous CiteScore values have been removed and are no longer available. View CiteScore methodology." Below the notification, there is a "Filter refine list" section with "Apply" and "Clear filters" buttons. To the right, it says "44,737 results" and provides links for "Download Scopus Source List" and "Learn more about Scopus Source List". Below this, there is a table of search results with columns for "Source title", "CiteScore", "Highest percentile", "Citations 2019-22", "Documents 2019-22", and "% Cited". The table is sorted by CiteScore in descending order. The top three results are:

	Source title	CiteScore	Highest percentile	Citations 2019-22	Documents 2019-22	% Cited
1	Ca-A Cancer Journal for Clinicians Finna greinina	642.9	99% 1/366 Oncology	69,429	108	94
2	Nature Reviews Molecular Cell Biology Finna greinina	164.4	99% 1/380 Molecular Biology	32,874	200	93
3	New England Journal of Medicine	134.4	99%	310,795	2,313	85

Finnska matskerfið og norska matskerfið

The screenshot shows the 'Publication Forum' website. The header includes the logo, the name 'Publication Forum', and a 'Sign in' link. Below the header, there are language options: 'Suomeksi Svenska English'. The main content area is titled 'Publication channel search' and contains instructions on how to search for journals, series, conferences, and book publishers. It lists three classification levels: 1 = basic, 2 = leading, 3 = top. There are also search filters for 'Title', 'Abbreviation of conference', and 'ISSN/ISBN/jufo ID'. At the bottom, there are checkboxes for 'Publication Forum Level' with options for Level 3, Level 2, and Level 1.

The screenshot shows the 'REGISTER OVER VITENSKAPELIGE PUBLISERINGSKANALER' website. The header includes the title, language options 'NO EN', and a 'Logg inn' link. The main content area is titled 'Søk' and features a search bar with the placeholder text 'Tittel, ISSN eller ISBN-prefiks'. Below the search bar, there is an 'Introduksjon' section with text explaining the purpose of the register and providing information on how to submit new channels. A box contains a note: 'Har din institusjon inngått avtale om å publisere åpent med et forlag, som ikke er en del av forlagsavtalene fremforhandlet av Sikt? Registrer det [her](#).' Below this, there is an 'Aktuelt' section with a sub-heading 'Fullført brukerundersøkelse' and a date '13. jan 2023'. The left sidebar contains a list of links: 'Søk', 'Last ned liste (Login)', 'Foreslå ny publiseringsskanal (Login)', 'Om kanalregisteret', 'Publiseringssavtaler', 'Åpen tilgang', 'Behandling av forslag', 'Kriterier for godkjenning', 'Finansieringssystemet', 'Statistikk', 'Nivå X', 'Vedtak nivå 1', 'Vedtak nivå 2', 'Kontakt', 'Kanalregistre', 'Kanalregisteret', 'ERIH PLUS', and 'NPI'.

DOAJ.ORG – Directory of open access journals

- Tímarit í opnum aðgangi
- Ákveðin gæðastjórnun
- Hægt að sjá strax mikilvæg atriði á borð við APC, dreifingaréttinn, hvort ritið sé vottað (DOAJ seal) ofl.

The screenshot shows the DOAJ website homepage. At the top, there is a navigation bar with the DOAJ logo (a stylized 'D' made of three overlapping shapes) and the text 'DOAJ OPEN GLOBAL TRUSTED'. To the right of the logo are links for 'SUPPORT', 'APPLY', and 'SEARCH'. Below the navigation bar, there are dropdown menus for 'SEARCH', 'DOCUMENTATION', and 'ABOUT', and a 'LOGIN' link. The main heading reads 'DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS' followed by 'Find open access journals & articles.' Below this, there are radio buttons for 'Journals' (selected) and 'Articles'. A search bar is present with a dropdown menu set to 'In all fields' and a yellow 'SEARCH' button. At the bottom, there are five statistics presented in a grid-like format with semi-circular background elements:

80 LANGUAGES	135 COUNTRIES REPRESENTED	13,451 JOURNALS WITHOUT APCs	19,989 JOURNALS	9,421,617 ARTICLE RECORDS
-----------------	---------------------------------	------------------------------------	--------------------	---------------------------------

Framtíðin

- Gervigreindin mun gera okkur erfiðara fyrir
 - Illa uppsettar heimasíður gervirita = verður léttara að gera betri
 - Illa gerðir fiskipóstar = verða betur ritaðir og líklegri til að sannfæra
 - Birtar greinar í þessum blöðum munu líkja betur eftir fræðigreinum og yfirlestur sem höfundar fá til baka verður að öllum líkindum einnig frá gervigreind.
- Það er ekki gæði fræðigreinnanna sem mun hraka, heldur vettvangur birtinganna. Ef markaðurinn er mettaður af rányrkjutímáritum verður erfiðara fyrir leikmenn að finna góðu ritin.
- Því fleiri gervirit – því meira um óáreiðanlegar og illa rýndar greinar.
- Mun vettvangur útgáfunnar breytast?